

Vergaderjaar 1986–1987

Rijksbegroting voor het jaar 1987

19 700

Hoofdstuk X
Ministerie van Defensie

Nr. 7

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal,

's-Gravenhage, 23 september 1986

Bijgaand doe ik u toekomen een notitie over de luchtverdediging van het Eerste legerkorps. Met deze notitie beoog ik u een nader en actueel overzicht te verschaffen van de behoefte aan luchtverdedigingsmiddelen voor het legerkorps en van de plannen om daarin te voorzien.

De inhoud van deze plannen is in vergelijking tot de voornemens in de defensienota 1984 en de memories van toelichting bij de begrotingen voor de dienstjaren 1985 en 1986 niet gewijzigd. Wel zijn ze nader verduidelijkt en treedt een verschuiving op in de uitvoering van die plannen. Over de verwezenlijking van de plannen zal ik u, te gelegener tijd schriftelijk inlichten.

De Staatssecretaris van Defensie,
J. van Houwelingen

Inleiding

In het moderne gevecht moet worden uitgegaan van intensieve aanvallen vanuit de lucht. Het Centraaleuropese NAVO-gebied zal in eerste aanleg tegen luchtaanvallen worden beschermd door NATO Integrated Air Defence (Natinad). Dit systeem bestaat uit een meldings- en gevechtsleidingsstelsel, voorwaarts geplaatste grond-lucht geleide wapensystemen en luchtverdedigingsvliegtuigen. Het systeem sluit niet uit dat een tegenstander plaatselijk de Natinad-luchtverdediging weet te doorbreken. Daarom moeten de belangrijke eenheden ook zelf in staat zijn zich tegen luchtaanvallen te verdedigen. Dat geldt ook voor het Nederlandse legerkorps.

Luchtaanvallen op het legerkorps zullen voornamelijk zijn gericht op de voorste eenheden en vitale doelen, zoals bruggen, commandoposten en verbindinginstallaties. Dieper in het legerkorpsgebied zullen die aanvallen ook zijn gericht op de reserves en logistieke installaties.

In de defensienota 1984 werd al aangegeven, dat de kern van de toekomstige luchtverdediging van het legerkorps zal bestaan uit de al aanwezige gepantserde 35 mm-kanonsystemen en de draagbare geleide wapens van het type Stinger. Voorts werd aangekondigd dat de zes afdelingen luchtdoelartillerie 40L70 worden opgeheven, drie afdelingen op korte termijn. De resterende drie afdelingen zouden worden opgeheven in samenhang met een geplande uitbreiding van het aantal geleide wapens voor luchtverdediging. Aan het eind van de planperiode (beginjaren negentig) zou het luchtverdedigingssysteem verder worden aangevuld. De doeltreffendheid en beheersbaarheid van de legerkorpsluchtverdediging zou voorts worden vergroot met behulp van een waarschuwings- en gevechtsleidingssysteem. Dat systeem verzekert ook de veiligheid van eigen vliegtuigen.

Voor de luchtverdediging moet het legerkorps in het gehele gebied waarin het optreedt beschikken over een combinatie van kanonnen en geleide wapens. Beide systemen vullen elkaar aan. Kanonnen kunnen verschillende, plotseling snel achter elkaar opduikende doelen bestrijden. Met geleide wapens is dat niet goed mogelijk. De raketten van geleide wapens zijn echter in staat om tijdens de vlucht, in tegenstelling tot de projectielen van kanonnen, de bewegingen van manoevrerende doelen te volgen.

Beschikbare middelen

Het Eerste legerkorps beschikt voor de luchtverdediging nu over 81 gepantserde 35 mm kanonsystemen (PRTL), 486 draagbare geleide wapens van het type Stinger en 54 kanonnen 40L70.

De 81 PRTL's zijn georganiseerd in drie afdelingen pantserluchtdoelartillerie. Deze afdelingen hebben als taak zorg te dragen voor de luchtverdediging van de gevechtseenheden in de voorste delen van het legerkorpsgebied.

De Stingers zijn georganiseerd in 81 teams met elk 6 wapens. Zij moeten nu nog worden ingezet in combinatie met de PRTL, omdat het legerkorps nog niet over eigen waarschuwings- en gevechtsleidingsapparatuur voor de Stinger beschikt.

De 54 kanonnen 40L70 zijn georganiseerd in drie mobilisabele afdelingen lichte luchtdoelartillerie. De andere drie afdelingen (twee parate en een mobilisabele) zijn inmiddels opgeheven. Iedere afdeling beschikt over zes vuureenheden, bestaande uit één radarvuurleidingsinstallatie en drie kanonnen. De doeltreffendheid van deze afdelingen neemt steeds meer af, in het bijzonder door problemen met de radarvuurleidingsinstallaties. Deze zijn operationeel en technisch verouderd.

Plannen voor de luchtverdediging van het legerkorps

De plannen voor de luchtverdediging van het legerkorps voorzien in handhaving van de PRTL, uitbreiding van het aantal draagbare geleide wapens en verbetering van de inzetmogelijkheden daarvan, verbetering van de luchtverdediging in het legerkorpsachtergebied en (vanaf 1995) verwerving van geleide wapens voor de bestrijding van doelen op hoogten boven de 3000 m.

De PRTL zal in samenwerking met de Bondsrepubliek Duitsland in de eerste helft van de planperiode worden verbeterd. Doel daarvan is het systeem tot na het jaar 2000 operationeel te doen zijn.

Het aantal draagbare geleide wapens wordt uitgebreid door de verwerving van de verbeterde Stinger, de Stinger Post. De operationele inzetbaarheid van de draagbare geleide wapens wordt verbeterd door aanschaf van waarschuwings- en gevechtsleidingsapparatuur voor die wapens. Daarmee kunnen deze wapens in het gehele legerkorpsgebied, onafhankelijk van de PRTL worden ingezet. Voorts worden maatregelen voorbereid van een deel van de draagbare geleide wapens het effectieve schootsbereik te vergroten door ze op een wapenplatform met eigen vuurleidingsapparatuur te plaatsen. Zoals in de Defensienota 1984 is vermeld, zouden de drie resterende afdelingen 40L70 worden opgeheven in samenhang met de uitbreiding van het aantal geleide wapens. In de overige behoefte aan luchtverdedigingsmiddelen zou aan het eind van de planperiode worden voorzien.

De Stinger Post wordt geproduceerd in de Verenigde Staten, maar zal ook door een Europese consortium worden vervaardigd. Bij aanschaf door Nederland bij dat consortium zal ook de Nederlandse industrie bij die vervaardiging worden betrokken. De productie in Europa ondervindt ernstige vertraging, omdat de technische gegevens nodig voor de vervaardiging veel later zijn ontvangen dan was voorzien. Daardoor zal de Stinger Post zeker niet vóór 1991 in voldoende aantallen ter beschikking komen. Het is niet mogelijk de bestaande afdelingen 40L70 tot dat tijdstip voldoende gevechtswaarde te doen behouden. Dat zou betekenen dat de luchtverdediging in het legerkorpsgebied gedurende een langere periode ernstig tekortschiet.

Om zo'n situatie te voorkomen moeten op korte termijn radarvuurleidingsinstallaties en kanonnen in dienst worden gesteld. In verband met de levertijden, die voor radarvuurleidingsinstallatie en kanonnen verschillen, moet de verwerving van de radarvuurleidingsinstallatie voorafgaan aan de verwezenlijking van de behoefte aan verbeterde of nieuwe kanonnen. Er wordt nu onderzocht of het wenselijk is de 40L70 te verbeteren dan wel een nieuw 35 mm kanon aan te schaffen. Met de keuze van de radarvuurleidingsinstallatie blijven beide opties mogelijk. Met het nieuwe materieel kunnen eenheden kleiner dan de huidige afdelingen worden geformeerd. Daarmee is doelmatiger en meer flexibel optreden mogelijk. Deze oplossing komt neer op het versneld uitvoeren van de maatregelen die in de Defensienota 1984 voor het eind van de planperiode (begin jaren negentig) waren voorzien en het later uitbreiden van het aantal draagbare geleide wapens.

Dit najaar zullen de Staten-Generaal nader worden ingelicht over de voorgenomen aanschaf van de radarvuurleidingsinstallaties. In 1987 volgt een situatierapport over de voor de luchtverdediging noodzakelijke verbetering of vervanging van kanonnen.